

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 2.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.632.

Interview z min. Pucijem.

MINISTER PUCELJ O LJUBLJANSKEM PROTİKORUPCIJSKEM SHODU.

Ker so poročali nekateri slovenski in tudi hrvaški listi, da namerava g. minister Ivan Pucelj preprečiti ljubljanski protikorupcijski shod, ki ga propagira SLS, je obiskal naš urednik g. ministra Pucelja in ga zaprosil za kratek interview o tem predmetu. G. minister Pucelj se je ljubeznivo odzval prošnji in izjavil:

»Niti najmanj ne more biti namera vlade ali pa stranke, ki ji pripadam, da bi delala kakšne ovire nameravanemu protikorupcijskemu shodu. To že vsled tega ne, ker bi se vsako oviranje shoda tolmačilo, da se vlada ljubljanskega protikorupcijskega shoda boji. To pa nikakor ne odgovarja resnici. Vlada se ne boji niti korupcijske debate v skupščini, še manj pa se more bati kakšnega protesta shoda proti korupciji, pa naj bo ta aranžiran še s tako velikim pompom. To se bo zelo jasno pokazalo v skupščini, ko se bo obravnavala od opozicije ponovno vložena protikorupcijska interpelacija. Obžalujem le, da ni opozicija te interpelacije že prej vložila, da bi se interpelacije že prej vložila, da bi se že prej videlo, da vlada nobeni razpravi o korupciji ne izbegava.

»In kako je vaše osebno mnenje, g. minister, glede ljubljanskega protikorupcijskega shoda?»

— V tem oziru moram najprej omeniti, da ste v »Narodnem Dnevniku« čisto pravilno poudarili, da bi morali pri ljubljanskem shodu sodelovati vsi slovenski poštenjaki in vse slovenske stranke, ki imajo pravico, da nastopajo proti korupciji. Največja napaka ljubljanskega shoda pa je, da ga od slovenskih strank prireja samo SLS, da ima torej shod strankarski značaj. Ta čisto strankarski značaj je še zlasti poudarjen z neukusnimi napadi »Slovenca« na vlado in seveda tudi na mene. Vsled tega pa bo tudi njegov efekt mnogo manjši, kakor pa če bi bil protestni shod vse Slovenije.

Kaj se vendar pravi to, da protestirajo v Ljubljani proti korupciji bosanski muslimani ter srbski davidovičevci in zemljoradniki, ne vabi se pa na shod niti ene slovenske stranke. Kakor da bi bila med Slovenci samo SLS proti korupciji! Pa še nekaj treba poudariti. Korupcija v državi ni nastala šele včeraj, temveč so bile sedaj interpelirane stvari že davno znane in so imele zato vse stranke sklicateljice ljubljanskega shoda že sedem let čas vložiti interpelacijo v teh vprašanjih. Ampak tega ni storila niti ena od teh štirih strank, temveč priti je ena od teh štirih strank, da se je pričel v Jugoslaviji odkrit in odločen boj proti korupciji. Ne ena od štirih sklicateljic ni tako nastopila proti korupciji, ko Stjepan Radić in HSS. In vendar se hoče to stranko izključiti od nedeljskega protikorupcijskega shoda!

Moram pa tudi protestirati proti temu, da se ni nas, da se ni Slovenske kmetijske stranke povabilo k sodelovanju na nedeljski shod. Naj stopi na plan, kdor more SKS ali bivši SRS (Slovenski republikanski stranski) očitati le eno najmanjšo korupcijsko zadevo. Vse naše delovanje dokazuje, da je bila naša stranka vedno čistih rok in da je bila vedno proti korupciji. Zato bi se njo moralo povabiti k sodelovanju in da se to ni zgodilo, proti temu odločno protestiram.

Nobenega vzroka ni moglo biti za domnevo, da bi bili mi načelno proti nedeljskemu shodu. To se je moglo pričakovati le od one slovenske stranke, ki ima vzrok, da se boji, da bi nedeljski shod razpravljal tudi o dobro znanih aferah, katerih pa za enkrat ne navajam.

Ponesrečen atentat na St. Radića.

Beograd, 25. maja. Ko je Stjepan Radić v nedeljo govoril na zborovanju v Stari Pazovi, se je govorniški tribuni bližal neki mladenič, ki se je zdel Radićevi okolici jako sumljiv. Dali so ga

prijeti. Pri zaslišanju je trdil, da je novinar. Ko so ga preiskali, so našli pri njem bombo, ki jo je hotel vreči na govorniško tribuno. Ime atentatorja je Mihić.

Govor St. Radića v Somboru.

Sombor, 25. maja. Včeraj je imel St. Radić tu veliko zborovanje. Pred njegovim prihodom v Sombor, je bilo opaziti tu veliko živahnost in gibanje. Posebno se je videlo, da je prišlo na zborovanje veliko število ljudi, ki so jih poslali radikalni Pašičeve skupine in samostojni demokrati, ki so hoteli na vsak način shod ovirati.

Ko se je prikazal Štefan Radić, so mu začeli pretiti s palicami in klicati: »To je srbska država«. Nastalo je življenje in piskanje. Šele ko je na intervencijo dr. Pernarja poseglo vmes orožništvo, je bil za silo vzpostavljen red. Nekaj demonstrantov je bilo aretiranih. V taki atmosferi se je pričelo zborovanje, ki ga je otvoril predsednik Batić.

Prvi je govoril Štefan Radić. Baval se je najprej na splošno z zakoni in dejali: Boljši je najslabši zakon, kakor pa da smo brez zakona. Aludiral je nato na vidovdanske ustave, o kateri je rekel, da ima svoje napake. Je pa to državni temeljni zakon, zato ga on brez premisleka priznava. Vsak zakon naj stopi v veljavo, potem se bo že videlo, kaj je dobrega in kaj je slabega na njem. Ko se to ugotovi, pa se lahko s sporazumnim sodelovanjem vseh, Srbov, Hrvatov in Slovencev spremeni in zboljša.

Treba je pustiti svobodo zborovanjem. Tudi narodna skupščina mora svobodno delati.

Naš cilj je človečanstvo — seveda ne kakor si ga v sanjah predstavljamo, temveč kakor je pravično.

Nato govori o demokraciji, najprvo na splošno, potem omenja francosko revolucijo in komunizem. Prvo kot drugo je pogrešno. Edino soliden in zdrav temelj države je seljaška država, oziroma seljaška demokracija, ki je vodi Hrvatska seljaška stranka in še nekatere druge parlamentarne skupine. Posebno omenja g. Ljubo Jovanovića in njegove pristaše. Oni so do danes že štirikrat rešili in utrdili vla-

do sporazuma, ki je v glavnem seljaška vlada.

Govori dalje o samem delu. Seljaška stranka ne sklicuje samo shodov. Ona ima tudi urejen in pravičen seljaški program, ki je konservativen v kulturi, liberalen v politiki, radikalen v nekaterih socialnih oblikah, a univerzalen v sredstvih svojega delovanja in v svojih ciljih. Govornik se dotakne nato širšega značaja prosvete in kulture.

Dalje govori o našem notranjem in zunanjem položaju. Na zunaj smo se zavarovali. Sedaj je treba, da se uredimo tudi znotraj. Na zadosti, da so urejena dva, tri središča, urediti se mora tudi na stotine sel.

O narodnih manjšinah pravi, da jih je treba asimilirati in sicer tako, da jim damo politične pravice, ne pa da jim asimiliramo jepe, kakor govori gospoda.

Seljaški pokret sam po sebi je že največja afirmacija politične svobode, a kar je najglavnejše: pokret je tudi največji afirmacija gospodarske moči in kontrole naroda nad onimi, ki imajo v svojih rokah njegove »pare«.

Občinske komisije je čimprej treba odstaviti, ker ne delajo za interese in po željah naroda, temveč za svojo lastno korist.

Ko je govornik končal, so ga burno pozdravljali in mu pritrdjevali.

Za Radićem je dobil besedo dr. Ivan Dek, bivši predsednik bunjevsko-šokavske stranke. Izjavil je, da je ta stranka sklenila priključiti se Hrvatski seljaški stranki. Prečital je resolucijo, ki je bila sprejeta na zadnjem zborovanju bunjevsko-šokavske stranke.

Pri koncu zborovanja so se začeli radikalni in samostojni demokrati zbirati okoli govorniške tribune. Nekateri so stopili celo na tribuno in z nje nazdravljali Pašiću in burno protestirali proti Radiću. Zanimivo je, da so padli tudi klici: Živijo Mihić! (Mihić je v Stari Pazovi poskusil atentat na Radića.)

izražali prav skeptično. Splošno se je obsojal poskus atentata na St. Radića. Poudarjalo se je, da bo vodstvo HSS zaradi tega slučajja zahtevalo razpust nekaterih političnih organizacij.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA MALE ANTANTE.

Beograd, 25. maja. Iz ministrstva za zunanje zadeve poročajo, da se bodo takoj, ko se konča ženevska konferenca za razorožitev, sestali vojaški strokovnjaki Male antante. Na konferenci bodo razpravljali o razorožitvi.

Ni znak sile nameravani protestni shod v Ljubljani, temveč samo dokaz, da se korupcija izkorišča v strankarske namene. Sicer pa se bo boj proti korupciji odločil v skupščini in vlada bo s svojim odgovorom na protikorupcijsko interpelacijo tudi dokazala, da bo mnogo več storila za odpravo korupcije, kakor pa bo storila opozicija s svojim nedeljskim strankarskim shodom. Ker glavni zadatek vlade je, da se bori proti korupciji.

Zmaga sokolstva v Lyonu.

SLOVENEČ SUMI PRVI.

Lyon, 23. maja. Pri mednarodni telovadni tekmi so zmagali na vsej črti sokoli. Prvo mesto so si priborili češkoslovaški Sokoli, drugo jugoslovenski, tretje mesto pa francoski gimnasti.

Od posameznikov si je priboril prvo mesto Slovenec Šumi, II. in III. mesto po dva Francoza.

K sijajni zmagi jugoslovenskega Sokolstva naše iskrene čestitke slovenskim tekmovalcem.

SESTANEK LJUBO JOVANOVIČA Z UZUNOVIČEM.

Beograd, 25. maja. Kakor se doznava je bila predložena narodni skupščini ponovna interpelacija o korupciji. To je ista interpelacija, kakor jo je svoj čas vložil čiji opozicionalni blok.

Narodni skupščini je bil predložen tudi zakon o centralni upravi.

Zelo se je opazilo, da se je včeraj popoldne pri izhodu iz skupščine sestel Ljuba Jovanović z ministrskim predsednikom Uzunovićem in se z njim razgovarjal več ko 20 minut.

NAROD ZA LJUBO JOVANOVIČA.

Beograd, 25. maja. Včeraj je imel Ljuba Jovanović daljšo konferenco z Veljo Vukičevićem in z drugimi člani svojega kluba. Sodijo, da bo Ljuba Jovanović o priliki ponovne razprave o interpelaciji proti korupciji izdal na narod proglas. Jovanović je že včeraj dopoldne prejel od poslancev svoje skupine, ki so imeli te praznike zborovanje, poročila o njih uspehih med narodom. Tudi samega Ljuba Jovanovića so v Zemunu navdušeno sprejeli.

IZVOLITEV PILSUDSKEGA ZAGOTOVLJENA.

Varšava, 25. maja. Vršilec službe predsednika republike in sejmski maršal Rataj je izjavil zastopnikom parlamentarnih skupin, da bo vse storil, da se volitve predsednika republike izvrše svobodno. Če bi kaka skupina delala težave, bo odložil volitve.

Kakor se doznava, je maršal Pilsudski sprejel od levčarskih skupin kandidaturu za predsednika republike. Ker bo poleg levčarjev tudi del centra glasoval zanj, je njegova izvolitev zagotovljena.

Zadnji politični dogodki ne bodo niti najmanj vplivali na staro politiko Poljske, ki je zgrajena na tesnem prijateljstvu s Francijo.

RADIKALNI PRVAK JOCA JOVANOVIĆ SE JE OBESIL.

Beograd, 25. maja. Včeraj popoldne okrog pol 5. se je obesil radikalni prvak Joca Jovanović. Vzrok samomora je skoro gotovo Jovanovićevo težka bolezen tuberkuloza. Pokojni je bil star 60 let. Bil je zelo agilen in aktiven v politiki, med svojimi tovariši pa jako priljubljen. Joca Jovanović je bil od leta 1906 do 1921 minister.

SIJAJEN POTEK SVEČANOSTI REZ. OFICIRJEV V ZAGREBU.

Zagreb, 24. maja. Včerajšnja slavnost rezervnih častnikov je bila nad vse veličastna. Vsi, ki so iz najrazličnejših krajev dospeli v Zagreb, so bili navdušeni. Svečanost se je pričela že ob 5. zjutraj, ko so se na igrišču »Concordie« na Savski cesti začeli zbirati rezervni častniki. Formirani v čete in bataljone so pred zapovedništvom svojih starih častnikov odšli na Mažuraničev trg, kjer se je imela blagosloviti njih zastava, ki jim jo je podarilo Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander.

Pan-Evropa.

Piše A. G.

7.

Osvobojenje vzhodne Evrope.

Pred vojno je bila Evropa razcepljena na dva sistema: **liberalni zahod** in **konservativni vzhod**. Večina zahodnih narodov je bila prosta, večina vzhodnih pa tlačena: Nemci, Madjari in Velikorusi so bili gospodujoči narodi.

Pred vojno bilo bi težko prodreti s panevropsko unijo, kajti svobodni narodi zahodne Evrope bi ne bili hoteli prevzeti jamstva v namen, da bi bili za stalno podjarmljeni: Estonci, Leti, Poljaki, Litavci, Cehi, Slovaki, Ukrajinci, Slovenci, Hrvatje, Srbi, Rumuni, Italijani, — kajti simpatije zahodne Evrope so bile bolj na strani tlačениh narodov in ne njihovih tlačiteljev. Zahod je torej mogel sklepali z Vzhodom zveze v določene namene, ne pa naddržavne federacije. — Po drugi strani pa se je upirala mentaliteta vseh cesarjev in njih okolice, da bi se oni uklanjali neki večini zahodnih demokracij.

Panevropsko idejo bi torej na Vzhodu smatrali le za obujenje Svele alijanse v duhu Metternicha, — na Zahodu pa za obnovo Evrope v smislu Mazzinijevih nauk. Dokler sta živila ta dva principa, ni bilo misliti na Pan-Evropo. Ali v svetovni vojni je Mazzini zmagal Metternicha, Zahod nad Vzhodom, liberalni princip nad konservativnim, demokratiška misel nad avtoritativno. S pomočjo treh cesarstev so se osvobodili narodi organizirali v demokratse republike, ali pa so se združili s svojimi brati. Ta nacionalna revolucija vzhodne Evrope tvori odločilno etapo na poti v Pan-Evropo. Nemčija je postala demokratiška zveza republik in se je tako notranjepolitiško naslonila na zahodne države. Samo Rusija se je ocepila od Evrope s svojim sovjetskim sistemom, dočim so se njeni obmejni narodi združili v narodne države in naslonili se na zahodno Evropo. Tako je postala Evropa po vojni za polovico manjša, toda po notranji strukturi bistveno enotnejša.

Ali tudi po vojni je še ostalo tlačениh narodov. (O tem bo posebej govora.) Toda tem tlačениm narodom ostaja ena velika utega in kulturna zaslomba: svobodna država njihovih bratov, dočim so bili pred vojno narodi v celoti zarobljeni. Torej vendar napredek!

Od propada Svele alijanse Evropa še ni bila tako zrela za političsko zvezo! Danes so le še psihološke ovire za federacijo, ne pa političske. Toda te psihološke ovire se morajo umakniti pred obujenim čustvom panevropske solidarnosti: in tako solidarnost bi morali gojiti vsi Evropejci, ki hočejo svoji domovini dobro!

Novi evropski zemljevid je napravljen po narodnih aspiracijah, ne po gospodarskih potrebah. Dočim gospodarski in tehniški razvoj, težita za tem, da se carinske meje rušijo, — je pariški mir napravil še novih. Gospodarsko nemško ozemlje, uzorno organizovano, je razkosal gdanski koridor, a oklestila ga je izguba Zgornje Slezije, Lotaringije in ozemlje ob Saari.

Avstroogrsko gospodarsko ozemlje je razkosano. Češke tovarne so sredi novih carinskih mejnih kolov, ločene od svojih dolgoletnih odjemalcev, ki so zdaj siljeni, da si iščejo novih zalagateljev. Dunaj, prej glavno mesto petdesetmilijonske države, ima zdaj zaledja samo petih milijonov.

Pariški mir je političski velik napredek, ali gospodarski je — nazdovanje: milijonom grozi gospodarski pogin! Namesto, da so obravnavali narodna vprašanja z narodnega, gospodarska pa z gospodarskega stališča — so gospodarstvo podredili politiki in tako so položili kal gospodarskemu propadu, ki ima naslednje glavne vzroke:

1. Vojna z uničenjem trgovine, ljudi in delovne morale.
2. Izločitev Rusije vsled revolucije, blokad in gospodarska katastrofa.
3. Oboroževanje in stalne vojske vsled političske nejasnosti in egotovosti.
4. Nerešeno stanje reparacij in vsled tega nastalih kriz.
5. Splošno zadolževanje v izvenevropskih državah.
6. Umetno razkosanje srednjeevropskih gospodarskih ozemelj.

To so vzroki valutnemu kaosu, brez-

poselnosti, revščini in socijalnim zmešnjavam!

Naloga vse Evrope je, da: obnovi razdejane kraje, dvigne delovno moralo; vprašanje reparacij in dolgov definitivno reši; prizna rusko vladu in pomaga, da se rusko gospodarstvo dvigne; sporazumno z Rusijo izvede razoroženje in s — panevropsko carinsko unijo zopet vzpostavi razbite trgovske zveze.

To so vprašanja, ki so za kontinentalno Evropo življenjske važnosti in ki morajo priti prva na dnevni red panevropske konference. Ali dokler se vsaka država boji svojega sosedu, ne more nastati atmosfera, ki evropsko gospodarsko ozdravi. Le velikopotezna rekonstrukcija Evrope na demokratsko-federativni podlogi bi moglo opravičiti razkosanje Avstrije in okrnjenje Nemčije. Državniki, ki znajo le uničevati in ne tudi zidati, so diletanti in demagogi in morajo izginiti s površja ter narediti prostor konstruktivnim voditeljem. S potrebami in siromaštvom v Evropi bodo narodi čutili nujnost vzajemne gospodarske politike in se bodo raje odrekli koščku suverenitete, da se rešijo lakote, bankrota in vojne.

Ako ne napravi pamet, tedaj sila in nujna potreba ustvari Panevropo: ali danes bi to bilo lahko še skupnost dela, jutri bo lahko skupnost trpljenja, a do popolnega žalostnega konca potemt ne bo več daleč!

Danšnja Evropa je dete pariških mirovnihih pogodb, ki morajo tvoriti podlago vsaki preuredbi Evrope. Protislovje pomeni nove vojne in kaos.

Na spremembo novih mej v Evropi mirnim putem še ni misliti. Vsak pacifist se torej hočeš nočeš mora sprijazniti z današnjimi mejami: kdor se teh dotika — je nevaren evropskemu miru!

Ni pa treba smatrati pariških mirovnihih sklepov za zaključek evropskega razvoja — marveč za podlago.

Panevropsko gibanje se torej naslanja na sedanji evropski državni sistem. Ako bi kaka konferenca postavila na dnevni red revizijo državnih mej po sklepih v Versaillesu, St. Germainu in Trianonu, tedaj bi bila prej razbita nego bi se sešla: vsa teritorialna vprašanja so izključena! Le tako bi bilo mogoče spraviti v obravnavo drugi kompleks pariškega mirovnega sistema: **namreč gospodarskega**, ki nima nič dotika z narodno častjo in pač ni noli tangere! Saj so se mnoge revizije že izvršile in se še bodo! Samo pustimo to delo praktičnim trgovcem, ne pa politikom!

Po obnovi Francije z nemškimi reparacijami mora evropsko gospodarstvo začeti odpravljati carinske meje in posamična narodna gospodarska ozemlja združiti v panevropsko, ki edino bo moglo tekmovali z ameriškansko industrijo. Vse to je mogoče le tedaj, ako se sprijaznimo vsi z obstoječimi mejami — —! Tudi v teh mejah je mogoče rešiti vsa vprašanja narodnih manjšin!

Misel, da osamljene evropske države niso sposobne za življenje, je rodila Mala Antanta, ki bi mogla biti kal za Panevropo.

Po izločitvi Rusije razpada Evropa v tri skupine: 1. v **romanski zahod** (Portugalsko, Španija, Francija, Italija, Belgija); 2. v **germansko sredino** (Nemčija, Holandija, Dansko, Švedsko in Norveško); 3. v **pretežno slovanski vzhod** (Finsko, Baltska in Mala antanta, Ogrska, Balkan).

Te vzhodnoevropske države je nameraval že dalekovidni dr. Masaryk takoj spočetka združiti v neko federacijo, da bi bila bolj odstranjena nevarnost od strani Nemčije in Rusije. — Sklenjeno ozemlje od Finske do Grčije obsega polovico evropskih držav, tretjino Evrope in Evropejcev.

Ta velika federacija, ki bi pomenila ogromen korak bliže k združenim državam Evrope, se ni ustanovila. Nastala je le Mala Antanta, ki kateri spada tudi Poljska (vsled pogodbe z Rumunsko) in tudi Avstrija (po pogodbi s Češko v Lani). Toda Mala Antanta vedno stremi za tem, da se po Masarykovih tendencah razširi proti severu in jugu in tako ona res tvori temelj zaželjeni »zvezi evropskih držav«.

Ali tudi sedanja Mala Antanta s Polj-

ske vred je — evropska velesila, ker bi sicer ne bila nobena v njej združenih držav. Te združene države vzhodne Evrope v zvezi s Francijo in s spretnim vodstvom (pred vsemi dr. Beneš) so si pridobile zelo vplivno mesto v Evropi. (Tako je bilo pisano l. 1924!)

Mala Antanta pomeni prvi pojav evropske rekonstrukcije, dopolnitev analize Avstrije z novo sintezo. Njej se mo-

„Štedljivi osrednji in zapravljivi okrožni urad.“

Pod tem naslovom je priobčila »Orjuna« veličen napad na osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu radi njegovega fiskalnega stališča glede zgradbe okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani (OUZD). O tem smo tudi mi že pisali in opozorili na vse nedostatke zgradbe. Trdili smo in irdimo še danes, da je zgradba nepraktična. Še ostreje pa se izraža »Orjuna«, ki pravi, da ni hiša ne tovarna in ne magazin, ne ječa, ampak napol shramba za akte, napol ječa za uslužbence.

Te dni dovršujejo v notranjosti zadnja dela, da bod v kratkem začeli poslovati ambulatoriji v polnem obsegu. V ozadju na dvorišču je dvorana za predavanja in občne zборе, ki še tudi ni dovršena. V nji se vrše seje ravnateljstva in drugih odborov, ker je vsled prevelike gorečnosti OUZD za štednjo zmanjkalo prostorov, da se je moralo posvetovalnico, določeno za seje in knjižnico, porabiti za druge namene. Že dozdej silno drage seje se bodo z ogrevanjem in razsvetljavo pozimi ter snajenjem velike dvorane, ki je za shode in ne za seje, še bolj podražile. Nestrokovnjaško štedenje je bilo tako veliko, da šefzdravnik ni dobil zanj določenih prostorov, da se je čakalnice pri ravnatelju moralo porabiti za pisarno, strankam pa naklonila »prijetnost« čakanja na kamnitem hodniku. Stanovanje hišnika v pritličju poleg kopališča je tako, da bi ga kolavdacijska komisija ne smela odobriti.

Na eni strani je tesnoba, na drugi pa razkošna razsipnost, posebno pri stanovanjih. Posamezni deli ambulatorija bodo časovno premalo izrabljeni, zasedeni bodo komaj po par ur na dan, ogrevati jih bo treba kljub temu: čistiti tudi. Centralna kurjava komaj funkcionira, kurilnica je brez kisika. Glavne hibe se bodo šele pokazale, ko začne obratovati kopališče, ki je bilo prvotno pravilno zamišljeno kot posebna zgradba.

Od začetka se je nameravalo dvorano okrasiti z veliko trodelno sliko, tkzv. triptihonom, ki bi ga napravil domač umetnik. Stroški bi znašali okoli 100.000 Din. Sklep, da se slika nabavi, je bil soglasen; proti je glasovalo le par najzagrizenejših samostojnih demokratov, češ da se mora štediti. Osrednji urad sklepa ni potrdil, saj je vedel, da tehtajo odklanjajoči glasovi samostojnih demokratov več, nego glasovi večine, čeprav je bilo med njimi tudi nekaj glasov treznejših samostojnih demokratov. OUZD je na odklonitev osrednjega urada molčal, samostojni demokrati so si pa menci roke, saj so lahko valili napram stradajočim slovenskim umetnikom vso krivdo na osrednji urad.

Letos je ponudil okrožnemu uradu akademski kipar g. Bernekar v nakup originalno plaketo Nj. Vel. Kralja za 10.000 Din. Ravnateljstvo OUZD je pomudbo sprejelo in sklep predložilo osred. uradu, da ga odobri. Ta na svoji zadnji seji ni prišel do rezultata in bo še enkrat sklepal. Pripraven je dovoliti 1000 Din za sliko, več pa ne, ker je OUZD pasiven in bi bil vsak luksuz nepotrebn potrata denarja.

Zato je nekdo v »Orjuni« osrednji urad ne ravno preveč srečno napadel, očitajoč mu skazeno ljubljansko zgradbo, dočim gradi sam v Zagrebu tudi s slovenskimi »denarčki« velikansko palačo. Odklanja jerobstvo osrednjega urada

ramo zahvaliti, da je po ameriškem vzgledu udomačila v Evropi nov političski sistem, ki tako lepo združuje zunanjo solidarnost s popolno ravnopravnostjo in notranjo neodvisnostjo, kar vse zna graditi na svojih perijodičnih konferencah. Isto bi mogle narediti tri nordijske države, kar bi bil nov temeljni kamen za — Panevropo.

nad ljubljanskim OUZD in mu med vrsticami očita nepatrijotizem.

Na ta napad je osrednji urad poslal »Orjuni« popravek, ki ga ta objavlja v svoji sobotni številki. V popravku trdi osrednji urad, da gradi svojo na 20 milijonv Din proračunao palačo zgolj s sredstvi iz Hrvaške in Slavonije; dalje, da je načrte za ljubljansko zgradbo napravil eden najboljših slovenskih strokovnjakov, univ. prof. inž. dr. Miroslav Kasal po načelih moderne higijene; da je gradnjo vodil sam okrožni urad, zidala pa Kranjska stavbna družba itd. Končno navaja številke, koliko denarja je dobil iz Slovenije.

Priznati moramo, da je v popravku precej prikritega sarkazma, razumljivega samo prizadetim in poučenim. Kolkor so trditve osrednjega urada resnične, so iste hud poper za slovenske samostojno-demokratske hlapce zagreboškega centralizma.

Da bi bil dobil osrednji urad iz Slovenije samo toliko, kolikor navaja v popravku, se nam zdi pa skoro neverjetno. On trdi, da je dobil od 1. julija 1922 do danes okroglo:

1. Na neugodno-zavarovalnih prispevkih	9,318.000 Din
2. za pokojninski sklad lastnih nameščencev	2,102.000 Din
3. iz likvidacijske imovine bivše časne delavskih in železničarske zavarovalnine zoper neugode	2,620.000 Din
4. od Pokr. pokojninskega sklada za draginjske doklade starim rentnikom	1,100.000 Din
Skupaj	15,140.000 Din

Od tega zneska je bilo dne 30. apr. 1926 naloženo v raznih denarnih zavodih v Sloveniji na ime in račun osred. zavoda tako, da se je moglo potrošiti samo »ostanek« od dočim je od 1. julija 1922 do 30. aprila 1926 potrošil samo okroglo:

1. za izplačilo stalnih starih rent in pokojnin lastnim nameščencem	780 tisoč Din;
2. za izplačilo stalnih novih rent 5 milijonv	190.000 Din;
3. na upravnih stroških	2 milj. 880.000 Din;
— skupaj	8,850.000 Din

Potemtakem je izdal več nego je prejel 850.000 Din. Bodi nam dovoljeno izraziti dvom, da bi bile te številke povsem točne:

1. ker so zaokrožene;
2. ker ni razvidno, kaj je z nateklimi obrestmi;
3. ker po naši vednosti manjkajo v popravku znatni zneski, ki jih bomo navedli, kolikor so nam znani;
4. ker tudi sam osrednji urad ne trdi, da znesek od 7,139.942 Din, ki je bil naložen v Sloveniji in je naložen v denarnih zavodih, ni njegova last.

Kje drugje pa naj bo odvišni denar, ako ne plodnosno naložen v denarnih zavodih! Po kakšni logiki pride osrednji urad do zaključka, da si upa trditi, ker je od 15.000.000 Din izdal samo 8,850.000 Din več, nego je prejel?! Te matematike ne razumemo.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

— Akcija, ki so jo pričeli jovanovičevci med narodom, lepo napreduje. Poleg Južne Srbije, Vojvodine, Dalmacije in Bosne, se je oglasila sedaj tudi Šumadija. Tako je prestopil k jovanovičevcem bivši radikalni poslanec Tadija Pantović iz kragujevaškega okraja. Pantović uživa zelo velik ugled in je z njim akcija jovanovičevcev v Šumadiji dobro zasidrana. — Vest, da se mislijo 4 jovanovičevci vrniti v Pašicev klub, je čisto

izmišljena. Nasprotno zatrjujejo jovanovičevci, da ne bo dolgo, ko bo še 11 radikalnih poslancev prestopilo v njihov klub.

— Prihodnji sestanek Male antante bo 17. junija na Bledu. Kakor poroča »Prager Presse«, bo trajala konferenca 3 dni. Podroben program še ni določen, vendar pa je sklenjeno, da se bodo med drugim obravnavale sledeče točke: splošna politična situacija, delo Zveze narodov, orga-

Dnevne vesti.

NADURE ZELEZNIŠKIH URADNIKOV.

Skromno plačane so te nadure, vendar pa pri splošni uradniški mizeriji vsaj delen priboljšek. Da pa tega priboljška ne bo preveč, je bilo sklenjeno, da sme imeti uradnik na mesec največ 60 nadur. To pa je neki preveliki gorečnejši tolmačil tako, da sme imeti uradnik na dan le dve naduri. Pa ne samo to. Dotični pregoreči uradnik je šel še dalje in brez predhodnega obvestila črtal uradnikom vse nadure, če jih je bilo en dan več kot dve.

Da je tako ravnanje nekorektno, je izven vsakega dvoma. Ravno tako pa je tudi izven vsakega dvoma, da je tako postopanje skrajno nekolegijalno, ki je vredno tem večje obsodbe, ker izvira iz samega senilizma.

Zato bi bil res še skrajni čas, da bi uradniške organizacije s takimi pregorečnejši in egoističnimi uradniki obračunale.

— **Odlikovanja.** Na predlog finančnega ministra so odlikovani s poslednjim ukazom med drugim: Z redom Belega orla III. reda predsednik finančnega odbora Jovan Radović, z redom Belega orla IV. reda član finančnega odbora minister Ivan Pucelj in dr. Slavko Sečurov, z redom Belega orla V. reda, pa poslanec Vlado Pušnjak od Jugoslovanskega kluba.

— **Pogreb dr. Karla Trillerja.** V soboto okrog 13. ure se je zbrala v Nunski ulici pred dr. Trillerjevo vilo velika množica, da spremi pokojnika na njegovi zadnji poti. Med prisotnimi smo opazili zastopnike odvetniškega stanu iz vse Slovenije, njegove osebne prijatelje, zastopnike oblasti, zastopnike raznih kulturnih in gospodarskih organizacij itd. Cerkvenim obredom so sledili poslovljni govori. V imenu odvetniške zbornice se je poslovil od dr. Trillerja dr. Danilo Majaron, v imenu mestne občine ljubljanske dr. Dinko Puc, v imenu Ljubljanske kreditne banke dr. Peter Defranceschi, v imenu čehoslovaško-jugoslovanske lige pa čehoslovaški konsul dr. Resl. Po končanem govoru se je formaliziral žalni spored, ki je korakal po Bleiweisovi cesti do pivovarne »Union«, kjer je prevzel krsto mestni pogrebni avto ter jo odpeljal v Skofjo Loko. Spreved so tvorili Sokoli, sledil je oddelek požarne brambe iz Vevč, razne dijaške deputacije, zastopniki oblasti in vsakovrstnih kulturnih in gospodarskih organizacij itd. Po ulicah, po katerih se je premikal spored so gorele pokojnikovega spomina v čast svetilke. — Mestni pogrebni avto je prišel s trumom dr. Trillerja v Skofjo Loko ob 15. uri. Do 16. ure je ležala krsta na mrtvaškem odru v veliki dvorani Sokolskega doma. Ob 16. uri so se pričele pogrebne ceremonije. Po opravljenih molitvah so zapeli pevci »Vigred se povrne«, nakar se je jel pomikati sprevod proti pokopališču v Stari Loki. Ob grobu so govorili: v imenu mestne občine škofjeleške župan Hafner v imenu sokolstva Kajzel, razven tega pa dr. Ravnihar in Ivan Hribar.

— **Nagrade za pobijanje davkov.** Več občin je zahtevalo od finančnega ministra, da bi se jim prepustil od davkov, ki jih pobirajo za državo, gotov odstotek kot nagrada za posle, ki jih vrše v prenešanem delokrogu. Finančno ministrstvo bo vprašanje proučilo.

— **Podpore za privatne bolnice.** Odobren je kredit 500.000 Din, ki se razdeli kot drž. subvencija raznim privatnim bolnicam v naši državi.

— **Dar beogradske mestne občine rezervnim oficirjem.** Te dni je sklenil beograjski občinski svet na slavnostni seji, da podari »Udruženju rezervnih oficirjev« nasproti Narodnega gledališča staven prostor, na katerem zgrade rezervni oficirji svoj vojni panteon. Trg se bo imenoval »Trg zmage« (Trg pobebe).

— **Dom bojnikov v Beogradu.** Udruženje bojnikov je sklenilo, da zgradi tekom letošnjega poletja na enem najlepših trgov velik lasten dom za stare invalide in vojne sirote. Pred poslopjem se postavi poznejše spomenik kralju. Doselej je nabranih za dom 3.000.000 Din.

— **Nov nasip ob dolnji Dravi.** Generalna direkcija vod bo letos nadaljevala z gradbo nasipa vzdolž Drave. V ta namen je dovoljen kredit 5000 Din.

— **Potovanje ministra za narodno zdravje po Srbiji in Dalmaciji.** Minister za narodno zdravje dr. Slavko Miletič, ki se je mudil nedavno na inspekcijem potovanju po vsej južni Srbiji, se je podal te dni na novo inspekcijem potovanje, tekom katerega obišče zdravstvene zavode v Splitu, Trógeru, Gruzju, Dubrovniku in Boki Kotorski.

— **Kongres mednarodne zveze za žensko volilno pravico** se vrši začetkom meseca junija v Parizu. Kongresa se udeležijo nad 400 žensk iz vseh delov sveta, ki bodo zastopale 45 držav. Našo državo bo zastopala 5 delegatkin in sicer Milena Atanacković iz Beograda, Mira Vodvarka-Kočenda iz Zagreba, E. Prijatelj iz Ljubljane ter dr. Maša Zivanović iz Sarajeva (vse od »Ženskega pokreta«) in Lenposava Petković (načelnica »Ženskega saveza«) iz Beograda. Del naših delegatkin je odpotoval že te dni v Pariz, da se udeležijo predkonferenc, ki se vrše zadnjih pet dni tekočega meseca.

— **Potrdila o umetniškem značaju prreditiv.** V smislu zakona o taksah Tar. br. 99 a, točka 1 in čl. 103, točka 2, izvršnega pravilnika izdaja le Ministrstvo Prosvete (Odelek za umetnost) v Beogradu, ne pa veliki župan (posvetni oddelki).

— **Zborovanje srbske cerkve v Karlovcih.** Te dni zboruje v Karlovcih pod predsedstvom patriarha Dimitrije arhierejski koncil srbske cerkve. Cilj zborovanja je izvolitev delegata za konferen-

co grško-pravoslavni cerkev na gori Athos. Vsak cerkev pošlje na konferenco dva do tri škofo.

— **Za II. Planinski (planšarski) zbor na Bledu** je dovolilo Ministrstvo sobračaja polovično vožnjo. Udeleženci naj kupijo cele vozne listke, ki veljajo skupno z izkaznico tudi za povratek. Izkaznice kupijo cele vozovnice, ki veljajo v zvezi se bodo izdajale na zboru na Bledu.

— **Iz ljubljanske univerze.** Za docenta na ljubljanski univerzi je bil imenovan dosednji asistent dr. Ilija Košir.

— **Iz finančne službe.** Davčni upravitelj Miroslav Pirkmajer je imenovan za davčnega kontrolorja pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. V višjo skupino so pomaknjeni višji davčni upravitelji Rudolf Strnad v Ljubljani, Josip Fritz v Kranju, Maks Zotler v Krškem, Ladislav Jerše v Ptuj ter davčni oficijala Fran Trepel v Šoštanju in Anton Vardjan v Ložu.

— **Hiperprodukcija inteligence v naši državi.** Beograd ima danes 7220 srednješolcev. To znači 4 odstotke vsega prebivalstva. Posebno veliko je število dijakov. Znaša namreč nič manj kot 3223 (44,6%). Djakov je torej samo za 774 ali drugače izraženo za 10 odstotkov več nego dijakov.

— **Pri mestni klavnici ljubljanski** se razpisujeta služba mestnega živinozdravnika II. razreda v X. čin. razredu mestnih uradnikov ljubljanskih in služba hladilničnega strojnega mojstra v II. ali III. kategoriji mestnega nižjega tehničnega osebja. Natučnejši pogoji so razvidni iz razglasa, ki je nabit na občinski deski v magistratnem poslopju.

— **Mesto pisarniškega uradnika II. ali III. kategorije** se odda pri okrajnem sodišču v Laškem. Prvotako se odda tudi vsako drugo mesto pisarniškega uradnika, ki bi se izpraznilo tekom razpisa ali zaradi razpisa. Za mesto v Laškem inajo prednost uradniki z zemljiškoknjižnim izpitom. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 10. junija 1926 pri predsedništvu okrožnega sodišča v Celju. Podrobnosti glej v »Ur. listu« št. 47, z dne 20. t. m.

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev** v Ljubljani razpisuje ofertno licitacijo za dobavo pohištva za opremo novega ambulatorja v palači na Miklošičevi cesti št. 20. Interesenti se opozarjajo na tozadevni razpis v Uradnem listu št. 48, od 22. maja 1926.

— **Nov generalni carinski ravnatelj.** Kot poročajo »Novosti«, je določen za novega carinskega ravnatelja dr. Šmit, dosedajni pomočnik generalnega ravnatelja.

— **Zračni promet Pariz-Berlin.** Na podlagi sporazuma med francosko in nemško zrakoplovno družbo se odpravi jutri zračni promet Pariz-Berlin in obratno.

— **Črne damске obleke v Italiji.** Italijanski fašistiški glavni kvartir je odredil, da je odsej vsem ženskam, ki ne pripadajo fašistiški stranki prepovedana nošnja črnih oblek. Črna bluzja je namreč znak fašistiške stranke.

— **Prekrševanje mest na Ruskem** se vedno ni prenehalo. Te dni je prekršila sovjetska uprava, kot poročajo »Izvestija«, mesto Jekaterinoslav, ki naj se imenuje odsej Dnjeprpetrovski. Sledijo mora pritriliti centralna uprava, kar se pa nedvomno zgodi.

— **Zlata ležišča na aldanskem ozemlju.** Kot poročajo »Izvestija«, narasla prebivalstvo pokrajine aldanski ležišče zlata hitro ter znaša sedaj že 15.000 duš. Tudi število javnih institucij se vedno bolj množi. Nastajajoče mesto se imenuje Krasni-Aldansk. V mestu se nahaja že bolnica, radio-postaja, podružnica državne banke, več šol itd. Seveda je bila ustanovljena tam tudi sekcija komunistične stranke, ki pa šteje samo par sto članov.

— **Letalska nesreča.** Te dni je padel na tla z velike višine zrakoplov, ki je prevažal potnike in pošto iz Moskve v Tiflis in obratno. Dva potnika sta obležala mrtva, trije pa težko poškodovani. Pilot in trije drugi potniki so se pa na čuden način rešili. Ko so videli, da zrakoplov pada, so skočili iz njega v nadi, da padejo v reko ter si na ta način rešijo življenje. Padli pa so na streho velikega ciganskega šatora ter se res le neznatno poškodovali. Pač pa so ubili pri padcu nekega cigana, ki je spal v šotoru.

— **6 delavcev utonilo.** Iz Pariza poročajo: Pri Corbielle se je prevrnil čoln, v katerem se je nahajalo 6 delavcev: 1 Francoz, 1 Italijan, 2 Poljaki in 2 Čehoslovaki. Vseh šest je utonilo.

— **Križanje v gostilni.** V neki berlinski gostilni se je dal te dni poizkusoma pribiti na križ fakir Taimu iz Šlezvig-Holštajna. Križanje so spremljali prizori razburjenja. Neki časopisni poroč, se je celo onesvestil. Nemški fakir se je nameraval v kratkem dati prebiti na križ za dolgih 30 dni, vendar pa je oblast lo produkcijo prepovedala.

— **Krvava ljubavna drama** se je odigrala v soboto pred Palace-hotelom v Beogradu. Gardni infanterist Cvetko Petrović je imel intimo razmerje s kazensko natakarico Milico Milosavljević. Iz neznanega vzroka se je Milica fantu naveličala ter jela koketirati z drugimi gosti. V soboto ponoči je spremlil Cvetko svojo nevesto, ljubico in kavarno proti domu. Na cesti je prišlo med njima do prerekanja, pri čemur se je vojak tako razburil, da je potegnil bajonet ter dal z njim Milici par sunkov v prsi in jo smrtonosno poškodoval. Milico so prepeljali v Bolnico. Cvetko pa je romal v zapor. Zasišan se je zagovarjal za ljubosumnostjo.

— **Porotna obravnava ob postelji porodnice.** Te dni se je zagovarjal pred dunajsko poroto 25-letni pomožni delavec Johann Prince

radi hudodelstva uboja. Prince je stanoval s svojo ženo pri neki Amaliji Kern. Med njim in sinom Kernove je prišlo opetovano do prepirov in spopadov, ker je zvišala Kernova Prince najemino, na kar pa ta ni hotel pristati. Ob priliki zadnjega takega prepira je zabodel Prince svojega nasprotnika v vrat, tako da je fant na mestu izkrcvavel. K obravnavi je bila povabljen, kot edina priča prizora, obtoženčeva žena. Ker je medtem porodila, se je podal senat s porotniki, državnim pravnikom, zagovornikom in zapisničarjem v bolniško dvorano na kliniko, kjer je porodnica ležala. Seveda se je udeležil obravnave tudi obtoženec, ki sta ga prignala dva justična paznika. Porodnica je naslikala potek dogodka v tem smislu, da je ravnal njen mož v silobranu, ter se ni mogel svojega nasprotnika, ki ga je davil za vrat, drugače ubraniti kot z nožem. Po končanem zaslišanju je dovolil predsednik obtožencu z njegovo ženo razgovor. Prince je porodnico objel in poljubil. Nato mu je položila bolniška strežnica na roke novorojeno hčerko. Obtoženec se je poslovil od svoje družinice ves v solzah. Pri nadaljevanju razprave na sodišču je bil Prince spoznan krivim samo prekrščenja dovoljenega silobrana ter obsojen na 9 mesecev strogega zapore.

— **Aretacije komunistov v Vel. Bečkereku.** Te dni je izvršila policija v Vel. Bečkereku nenadoma v stanovanjih znanih delavskih voditeljev hišne preiskave. Delavski dom je oblast zatvorila. Baje je prišlo policiji v roke večje število knjig, brošur in propagandnih spisov, ki več delavcev težko obremenjujejo. 13 oseb je bilo aretiranih.

Ljubljana.

1 — **Poškodovanje poljščine.** Pri kopanju v Malem grabnu in Gradaščici se kopalci ne poslužujejo za to napravljenih polov, oziroma dohodov, marveč hodijo vseprek po njivah in travnikih ter povzročajo s tem občutno škodo na poljščini. V interesu zaštite kmetijstva in pa po zakonu o varstvu poljščine je pod kaznijo zabranjeno vsako stopanje na travnike in njive ob času, ko trava in poljski plodvi uspevajo. Tudi vodopravni zakon dovoljuje kopanje le v toliko, v koliko se ne dela s tem komu škoda. Istotako je tudi strogo prepovedano delati škodo na javnem in privatnem imetju s trganjem trave in zelenja ter s sekanjem vej in nabiranjem drv. Proti vsakomur, ki se ga bo pri navedenih dejanjih zaslačilo, se bo v smislu obstoječih predpisov kar najstrožje postopalo. — Mestni magistrat ljubljanski.

1 — **Poneverba železniškega materiala.** Železniška varnostna straža direkcije drž. žel v Ljubljani je pred kratkim dognala, da je nek železniški uslužbenec prodal v Ljubljani raznovrsten material, kakoršen uporabljajo železniške delavnice. Pravočasne poizvedbe s pomočjo organov državne policije so privedle na pravo sled. Poneverbe materiala je bilo osumljenih več železničarjev. Z njih zaslišanjem in priznanjem, kakor tudi po izpovedbah prič je bilo ugotovljeno, da je bilo v zadnjih mesecih poneverjenega in razprodanega materiala v vrednosti preko sto tisoč dinarjev in sicer največ v kurilnici, deloma tudi pri gradbeni sekciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Na osnovi teh ugotovitev so bili izročeni v preiskovalni zapor trije uradniki III. kategorije in en dnevničar, vsi iz Ljubljane. Direkcija je uvedla takoj obsežno splošno preiskavo glede manipulacije z materialom ter je uspela, da bo večji del škode povrnjen.

1 — **Debatni večeri Radio kluba v Ljubljani.** Radioklub v Ljubljani je v sredo dne 19. t. m. zaključil svoj prvi radiotehnični tečaj. Udeležba in zanimanje je bilo vsestransko, uspeh pa prav zadovoljiv. Klub je s tem tečajem vzbudil med amaterji splošno zanimanje za to novo-tehnično znanost. Pri zadostnem številu interesentov se bo tečaj letošnje jesen ponovil. Kot nadaljevanje tečaja se bodo sedaj vršili debatni večeri, na katere vabimo vse člane in prijatelje radiotehnike. Prihodnji debatni večer bo v sredo, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih radiokluba na velesejnu. Razpravljalo se bo o vzrokih in o možnostih odstranitve tramvajskih motenj.

POVEŠENE GLAVE v CELJSKEM OBCINSKEM SVETU.

Ves čas med zadnjimi obli. sejo je bilo opaziti, kako »triumvirat celjskih esdeesarjev« resnih in ogorčenih obrazov, gestiklajoč energično in neustrašeno nekaj sestavlja.

»Sladki gospod«, ki drži mnogo na formalnosti, je nervozno grizel nohte, iz česar smo sklepali, da mora biti nekaj zelo važnega. Triumvirat je namreč sestavljal dopis »Jutru«. Ta važen dopis so dali še svojemu vernemu (plačanemu) in »iz prepričanja« organizatorju in agitatorju, da pridoda kot specialist, še par besed o dezertertvu in karakternosti.

Tako je bil skuhan ta dopis iz Celja v petkovem »Jutru«. Ko se za enkrat ve, iz katere kuhinje je bil serviran, se že tudi ve, koliko je vreden.

Resnica pa je: NRS je sklenila s bivšo NSS koalicijo za skupen nastop v občinskem svetu proti izkoriščanju le tega s strani SDS.

Garancija tej koaliciji je bila poštenost in

Kratke vesti.

Francoska banka je dala vladi 500 milijonov frankov na razpolago za dvig franka.

Čehoslovaška Sokolska Obee se je v posebnem oklicu ostro izjavila proti fašizmu z besedami, da bo na dan sokolskega zleta 100.000 Sokolov navdano samo z eno mislijo: vse za domovino, republiko in njenega prvega predsednika Masaryka.

Popolen poraz Abdelkrima in Rifan-cev je gotova stvar. Po vesteh francoskih listov, je bil Abdelkrim ujet.

odkritesrečnosti obeh strank. Od strani NSS sta podpisala dogovor gg. Gobec in Kavc.

Na ta način je došlo do izglasovanja nezadovoljstva celjskemu županu in do konca esdeesanske vlade na magistratu.

Po svojih dobrih poslovnih zvezah z načelstvom NSS v Ljubljani, je esdeesarjem uspelo postaviti g. Gobca in Kavsa tako »lepe predloge«, da se nista mogla vzdržati, da ne bi pozabila dogovor in še dan pred tem svedane obljube: »Rajše hudiču, kot demokraciji« ter enostavno prestopila k esdeesarjem, na kateri način je potem nastala takozvana »delavna večina«.

To stvar so potem hitro razbomali po esdeesarskem časopisu ter se veselili velikega vspela, ki pa je trajal zelo kratek čas. Računali pa so slabo in gotovo niso mislili na to, da so bili med odborniki NSS tudi taki, kateri niso bili voljni izdati svojega prepričanja in tudi ne za ceno obljub.

Na ta način je prišlo do tega, da je večina članstva in obč. odbornikov NSS izstopila in vstopila v NRS.

Sedaj mislimo, da bo tudi najbolj omejenemu bralcu »Jutra« jasno kdo je prelomil svojo besedo in v koliko je še vezana NRS napram bivši NSS.

Jasno je sedaj tudi to, kdo je imel povedane glave pri obč. seji, kakor tudi zakaj. Mišlimo, da tudi esdeesarska gospoda sedaj zna, na kateri strani so dezertirali, ali na naši, kamor so prišli po svojem prepričanju, ali na Vaši, kjer sedijo proti volji svojih bivših so-mišljenikov in proti svojemu prepričanju gg. Gobec in Kavc.

Da dokažemo Vašo moralo, vprašamo, zakaj ste izrečno branili — ko ste nagovarjali poedine odbornike NSS, da stopijo v Vašo Slavno esdeesarijo — da ne smejo odložiti mandatov in zakaj sedaj od njih zahtevate odložitve mandatov ter jim očitate dezerterstvo, ker so ostali zvesti svojemu prepričanju in dani besedi?

Razumljivo je, da so naše esdeesarske veličine silno ogorčene, ker jim je bil ves trud in vsi stroški zastoj, in ker jim je »sigurna večina« preko noči propadla.

Ce želite še več — smo pripravljeni!

Tako je »Jutra« o častni besedi zopet enkrat čisto po nepotrebnem zvinilo, saj so vendar esdeesarji najmanj poklicani, da bi delili nauke o politični morali, a še toliko manj o častni besedi.

Krajevna organizacija Narodnoradikalne stranke za mesto Celje.

Dve veliki nesreči v Kamniških planinah.

TRI SMRTNE ŽRTVE.

Kljub neuglednemu vremenu so bile ob binkoštnih praznikih vse gore polne turistov, tako tudi Kravce. Med drugim sta obiskala Kravce tudi zaročenca trgovski pomočnik Rado Sopčič in hčerka stavca Mara Mancinijeva oba iz Ražne doline. Popoldne sta se napotila s Kravca na Kerkško sedlo. Na gorah je bil sneg in led in tako se je zgodilo, da je na enem od najnevarnejših mest Mari Mancinijevi izpodrsnilo ter je padla. Ker se je pri padcu zadela Sopčiča je izpodrsnilo še njemu in zdrsnila sta po strmih žlebu navzdol, kjer sta ob skalovju obležala mrtva.

Proti večeru se je pripetila skoraj na istem mestu druga nesreča. Okrog 9. ure je dohitela drugo skupino turistov noč, tako da ni bilo videti v snegu sledu steze. Vsled tega je zašel član družbe, bančni uradnik g. Stele iz Ljubljane, ter se je ravno tako ponesrečil. Obležal je par metrov od prejšnjih dveh ponesrečencev mrtve.

V ponedeljek dopoldne se je podala na lice mesta ekspedicija planincev in domačinov ter je prenesla trupla ponesrečencev v dolino.

ZAHTEVE HISNIH POSESTNIKOV.

Onega glavnih problemov, znižanje davkov, se organ. najemnikov sploh ne dotaknejo kar samo kaže, da nimajo nobenega smisla za resno reševanje stan. vprašanja. Samo kriče, da hočejo ostati v sedanjih stanovanjih za nizke najemnine.

7. Da se omogoči preskrba v resnici manjkajočih stanovanj treba je:

a) Da država zida za vse urade takoj lastna poslopja, ker ne gre, da bi se zasebne hiše uporabljale za uradne prostore. S tem bi bilo v Sloveniji samo po mestih na razpolago stotine stanovanj.

b) Da se obrestna mera za hipotekarna posojila zniža. Zlasti bi bila dolžna Narodna banka dajati denarnim zavodom, ki bi dajali cenena posojila, morda 5 do 6%, dajati do višine hipotek za nove stavbe stalni reeskompt po znižani obrestni meri.

c) Občine naj bi pospeševale stavbna dela s tem, da bi skušale pritegniti zasebni kapital. Novolastne občinske stanovanjske stavbe naj bi se zidale in porabljale za deložirance,

ne pa za protežirance. Brez pritegnitve zasebnega kapitala občine z novimi stavbami ne morejo rešiti stan. vprašanja, ter bi bila tudi prehuda obremenitev občin za bodočnost. Odločno je zavrniti zahtevo mariborskega govorika, da morejo zidati samo občine, ne sme pa tega vršiti privatni kapital. S tako nezmisljenostjo se ne bo nikoli rešila stan. beda.

d) Za nove stavbe je potrebno potrebno podaljšanje uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj z dne 19. julija 1920. Uradni list 291-91, katerega prostost je potekla z dne 31. decembra 1925, in je nastopila bivaletna avstrijska davčna prostost za dobo samo 6 let, a se more tudi za ta čas plačevati vse doklade in 5% dohodninski davek od najemnin.

8. Največja krivica za lastnike po sedanjem stan. zakonu je privilegij zaščite drž. uradnikov. Državnim uradnikom je moral dajati lastnik stanovanje za nizko ceno in še od tega je moral plačevati davek kot od druge najemnine. Prizadet je bil tisti lastnik, ki je slučajno imel uradnika v hiši, drugi je imel nezasebite-nega najemnika, pa tega bremena ni nosil.

Takega principa kot stan. zakon nima noben drugi stan. zakon. Država naj da uradnikom povzvišanje stan. dohodkov, da bodo uradniki, ki sami čutijo nesmisel sedanjega stanja, lahko plačali primerno najemnino. Dosti uradnikov, ki so dobili stanovanje, še za časa rekvizicije pa ima prevelika stanovanja in bi če bi imeli le primerno velika stanovanja — kar se da doseči le s prastim prometom — bi lažje plačevali primerno najemnino.

Sport.

Propagandna binkoštna štafeta skozi Ljubljano za prehodno darilo »Jutra«, se je vršila, kakor vsako leto na binkoštni ponedeljek. Tudi letos se je boj izvojeval med največjima tekmečema na lahko-atletskem polju v Sloveniji, med Ilirijo in Primorjem. Na startu sta nastopili dve štafeti ASK Primorja in ena štafeta SK Ilirije, ki so nastopile v sledečih postavah:

ASK Primorje I.: Arhar, Gruntar D., Janovsky, Močan, dr. Perpar, Valtrich, Weibl, Glavaški, Bizjak.

ASK Primorje II.: Corradini, Persche, Omladič, Žorga, Lah, Sikovšek, Umek, Pintarič, Gruntar K., Čamernik, Stupica, Hafner, Trost, Glaessener, Gregorič, Malnarič.

SK Ilirija: Omerza, Pesek, Fröhlich, Lado Zupančič, Režek, Stepišnik, Habič, Živanovič, Kalčič, Lušan.

Tekmovalna proga je šla po sledečih ulicah: Aleksandrova cesta, Dunajska cesta, Dalmatinova ul., Kopitarjeva ul., Resljeva c., Krekov trg, Pred škofijo, Stritarjeva ul., Marijin trg, Prešernova ul., Selenburgova ul., do cilja pred Nunsko cerkvijo.

Borba, ki je bila zelo napeta in zanimiva, se je končala z lahko zmago Primorja I. v 4:48³/₁₀; druga je bila Ilirija v 4:43, in tretja Primorje II.

Binkoštna nogometne tekme:

V nedeljo: Vienna Cricket F. C. (Dunaj) : SK Ilirija — 4 : 3 (0 : 2). V binkoštnih praznikih je gostoval v Ljubljani dunajski Vienna Cricket F. C., najstarejši dunajski klub, osnovan l. 1892, po Angležih, bivajočih na Dunaju. Naš gost uživa v svoji domovini sloves najboljšega amaterskega moštva. Cricketerji goje, kakor večina dunajskih klubov, precej izrazito škotsko igro, med tem ko pri Iliriji prevladuje angleški sistem. Medtem ko zahteva prvi sistem od napada visoko tehniko, kajti smisel tega sistema je nekaka hiper-kombinacija, zahteva drugi sistem izvrstne tekače v napadu, posebno v krilih, ker računa s prodorno silo. Ilirija je nastopila v sledeči postavi: Miklavčič—Beltram, Pogačar—Lado Zupančič, Gabe, Zupančič, dr. Tavčar—Kreč, Doberlet, Verovšek, Oman, Krem-

žar. V prvem polčasu imajo gostje sicer več od igre, toda ne izrabijo. Dva gola za Ilirijo zabije Doberlet. V drugem polčasu zabijejo gostje v intervalu 10 minut vse 4 gole. Tretji goal za Ilirijo pade zopet po Doberletu, ki je bil brez dvoma najboljši mož na polju; odlikuje ga izvanredna požrtvovalnost in neverjetna prodorna sila. Ugajali so tudi Beltram, dr. Tavčar in deloma Lado. Popolnoma pa je zatajil srednji krilec Gabe. Neodločen vsled male rutine tudi Verovšek; desno krilo, nesposobno. Slaba točka gostov je napad. V moštvi Ilirije ni nastopil aZnkl, ki je po odredbi J. N. S.-a suspendiran, ker je baje pred svojim vstopom v Ilirijo pripadal profesionalnemu moštvi. Odsotnost Zankla se je v moštvi zelo poznala; moštvo je bilo nesamostojno, nesigurno in neodločno, z izjemo Doberleta in Miklavčiča. Tako je bilo tudi v prvi polovici v ponedeljek in deloma tudi v početku druge polovice. Sodnik Fink slab.

V ponedeljek: SK Ilirija : Vienna Cricket F. C. — 7 : 1 (2 : 1). (Podrobno poročilo jutri.)

SK Ilirija rez. : SK Slovan — 2 : 3.

Na mednarodni tekmi v Lyonu se je plasirala jugoslovanska vrsta na drugo mesto (20 točk za Čehi); prvi so Čehi, drugi Jugoslavlani, tretji Francozi. Prvi med posamezniki je Šumi.

Nov svetovni rekord Paddocka. Paddock, ki je zopet v izborni formi, je v Los Angeles v Kaliforniji pretekel 100 y v 9.5 sek. in postavil nov rekord. Prejšnji svetovni rekord je znašal 9.6 sek. in ga je imel tudi Paddock.

Književnost.

L. Thoma, Lotkin rojstni dan. Saloigra v enem dejanju. — Br. Nušič, Naša deca. Humoreska v enem dejanju. Poslovenil Iv. Lah. v Ljubljani 1926. Cena Din 12.—. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. — V tej 15. številki »Odra« imamo dve enodejanki; ena bo dobra za meščanske, druga pa za otroške odre. L. Thoma je znan po svoji duhovitosti. V »Lotkinim rojstnem dnevu« šaljivo izgrabi nazore o. t. zv. seksualni vzgoji. O tem se je svoj čas mnogo pisalo — življenje pa je silnejše od teorij. Tu se človek zopet enkrat do srca nasmeje, ko vidi starega profesorja z njegovimi težavami, in nerodnega docenta z njegovo učenostjo. Za naše odre bo to dobrodošla enodejanka, ki se bo z uspehom igrala. — Nušičeva »Naša deca« je polna Nušičevih dvotipov. To se da igrati brez težav. Za Nušičev jubilej so jo igrali celo v zagrebškem gledališču z velikim uspehom. Igra bo primerna za zabavne večere, kjer se bodo starši nasmejali otrokoma, ki tako dobro poznata njih napake. Ker vso igro izgrata en deček in deklica, jo bo mogoče vprioriti povsod brez posebnih oderskih priprav. — Zato bo s tem zveskom »Odra« marsikomu ustreženo. Zeleti je, da naši odri marljivo podpirajo zbirko, ki je namenjena njim. — Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

„Srajce,“ promenadne, bele in barvaste, fason, pentlje, samovoznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne — potrebščine, svilene trakove, čipke in vezanino. . . Nizke cene. — Velika izbira samo pri **JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA** blizu Prešernovega spomenika ob vodi

REDKA, UGODNA PRILIKA!
Nizje cene **RAZPRODAJI**
kakor pri
pri manufakturni trgovini **TRPIN**, Maribor, Glavni trg 17. Pri tekošnjem plačilu se pri moškem, ženskem in otroškem blagu dovoli še 10% popust.

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Celulozni les
Mehka drva, plača najbolje Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10.

NARODNI DOM
ŠTAJERSKA KLET
OSET, Maribor
2 kegljišča, klubi, prvo-vrstna vina.

Gospodična
katera je celi dan odsotna, išče sobo s separatnim vvhodom v sredini mesta. Naslov pove upravnika lista.

PREMOG - ČERIN
Wolfova 1/1. - Telef. 56.

Več tisoč cvetlic
za okrasitev oken, balkonov, cvetličnih gredic (tepih), kakor tudi za okrasitev javnih prostorov, restavracij, postaj, pokopališč itd. priporočilvan Simenc, vrtnar, Ljubljana, Gradišče št. 12.

Poletna stanovanja
z opremo se dobe v grščini v Višnji gori. Okoli gradu in v gozdu mirno in prijazno prebivališče. — Vpraša se pri oskrbnikstvu.

Za tretjino cene imate pozimi na mizi sadje in zelenjavo, če jih ukulate v nedosegljivih

WECK-ovih

kozareh in aparatih.

Tvorniška zaloga:

Fructus — Ljubljana.

Krekov trg 10.

Tudi na obroke!

Trgovina

Odon Koutny

špeciialna zaloga orodja in tehničnih potrebščin v

Ljubljani je vsled sklepa

konkurznega sodišča v

Ljubljani od 7. V. 1926

S 18/25/108 zopet otvorje-

na ter se v konkurzno

maso spadajoča blagovna

zalogi zopet po dnevnih

cenah prodaja.

Ljubljana, 17. maja 1926.

Uprava konkurzne mase.

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, poselnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.
LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552